

RESEARCH ARTICLE/ARAŞTIRMA MAKALESİ

Dijital medya ve bilim iletişimi: Algılar ve beklentiler bağlamında Giresun Üniversitesi örneği

Digital media and science communication: The case of Giresun University in the context of perceptions and expectations

Nedim Serhat Bilecen¹
Aysen Şimşek Kandemir²

Barış Yetkin²
Gülden Özkan⁵

Meral Çakır Çifter³

- ¹ Dr. Öğr. Üye, Giresun Üniversitesi, Tirebolu İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Türkiye, e-mail: nedim.bilecen@giresun.edu.tr
² Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Tirebolu İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Türkiye, e-mail: baris.yetkin@giresun.edu.tr
³ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Türkiye, e-mail: meral.cakir@kocaeli.edu.tr
⁴ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.İ., Uzunyol Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Türkiye, e-mail: aysens@kocaeli.edu.tr
⁵ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Türkiye, e-mail: gulden.ozkan@kocaeli.edu.tr

Öz

Bu çalışma, Giresun Üniversitesi'nin bilim iletişimi bağlamındaki tutum ve faaliyetlerini sistematik bir şekilde incelemeyi hedeflemektedir. Araştırma, Giresun il merkezinde yaşayan 15 yaş ve üzeri bireyler arasında gerçekleştirilen anket yöntemiyle yürütülmüştür. Anket, katılımcıların demografik özellikleri, bilgi kaynakları tercihleri ve üniversiteye dair algılarını belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Toplamda 670 katılımcı ile gerçekleştirilen anket verileri, SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular, katılımcıların üniversite ile ilgili haberlere erişimlerinde dijital medyanın belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Özellikle 20-24 yaş aralığındaki bireylerin, üniversite ile ilgili haberlere erişim oranı yüzde 50 seviyesinde iken, 40 yaş ve üzeri bireylerde bu oran belirgin bir şekilde düşmektedir. Ayrıca, cinsiyet ve yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir; erkek katılımcıların dijital medya üzerinden üniversite ile ilgili haberlere erişim oranı kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Bu bulgular, Giresun Üniversitesi'nin halkla iletişim stratejilerinin yeniden gözden geçirilmesi ve özellikle genç bireylerin dijital medya aracılığıyla bilgilendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Araştırma, bilim iletişiminin toplumsal etkilerini anlamak ve üniversitenin bu bağlamdaki rolünü belirlemek açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Sonuç olarak, etkili bilim iletişiminin, toplumun bilinçli karar alma süreçlerine katkıda bulunma potansiyeli üzerinde durulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Bilim, Bilim İletişimi, Giresun Üniversitesi.

Citation/Atf: BİLECEN, N. S., YETKİN, B., ÇAKIR ÇİFTER, M., ŞİMŞEK KANDEMİR A. & ÖZKAN, G. (2024). Dijital medya ve bilim iletişimi: Algılar ve beklentiler bağlamında Giresun Üniversitesi örneği. *Journal of Awareness*. 9(4): 407-418, <https://doi.org/10.26809/joa.2559>

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Nedim Serhat Bilecen
E-mail: nedim.bilecen@giresun.edu.tr

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

This study aims to systematically examine the attitudes and activities of Giresun University in the context of science communication. The research was conducted through a survey method among individuals aged 15 and over living in Giresun city center. The questionnaire was designed to determine the participants' demographic characteristics, information source preferences, and perceptions about the university. The survey data, which was conducted with 670 participants, were analyzed using SPSS statistical software.

The findings reveal that digital media plays a decisive role in the participants' access to news about the university. In particular, while the rate of access to university-related news by individuals between the ages of 20-24 is at the level of 50%, this rate decreases significantly in individuals aged 40 and over. In addition, significant differences were observed between gender and age groups; male participants had a higher rate of access to news about the university through digital media than female participants.

These findings emphasize the importance of reconsidering Giresun University's public communication strategies and informing young individuals through digital media. The research makes an important contribution to understanding the social effects of science communication and determining the university's role in this context. In conclusion, effective science communication contributes to the informed decision-making processes of society.

Keywords: Science, Science Communication, Giresun University.

1. GİRİŞ

Bilim iletişimi, toplumların bilimsel bilgiye erişimini, bu bilgiyi anlamasını ve günlük yaşamlarına entegre etmesini sağlayan önemli bir süreçtir. 21. yüzyılda, bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi, bu alanlardaki yeniliklerin toplum üzerindeki etkilerini daha belirgin hale getirmiştir. İklim değişikliği, yapay zekâ, biyoteknoloji gibi karmaşık konular, sadece bilim insanları için değil, aynı zamanda genel kamu için de önemli tartışma konuları haline gelmiştir. Bu nedenle, bilim iletişimi, bireylerin bu konular hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bilinçli kararlar almalarını sağlamak açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Günümüzde medya, bilim ve toplum arasındaki etkileşimi şekillendiren en önemli araçlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Medyanın, bilimsel bilgileri halkla buluşturma ve bu bilgilerin doğru bir şekilde aktarılmasında üstlendiği rol, bilim iletişiminin etkinliği açısından hayati öneme sahiptir. Ancak, medyanın sunduğu bilgilerin kalitesi ve doğruluğu, halkın bilimsel konulara olan algısını ve bu konulardaki tutumunu doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, bilim iletişimi sürecinde eğitim kurumları, özellikle üniversiteler, önemli bir köprü işlevi görmektedir. Üniversiteler, bilimsel bilgiyi üretme ve bu bilgiyi toplumla paylaşma görevini üstlenerek, halkın bilimle olan etkileşimini artırmaktadır.

Üniversitelerin bilim iletişimi stratejileri, yerel halkın bilimsel bilgilere erişimini kolaylaştırmakta ve bu süreçte vatandaşların demokratik kararlara katılımını teşvik etmektedir. Konuyla ilgili yapılan daha önceki araştırmalar genellikle bilim haberciliği üzerine temellendirilmiş ve bilim haberlerinin görünürlüğü ve temsili ile birlikte (Dursun vd., 2010) bilim haberlerinin hem okurlar tarafından nasıl anlamlandırıldığı hem de bilim gazetecilerinin mesleki pratikleri üzerine odaklanılmıştır (Dursun vd., 2013). Bu araştırmada ise bilim iletişimi merkeze alınarak üniversitelerin bilim iletişimi sürecindeki rolü Giresun Üniversitesi özelinde incelenmiştir.

Yapılan çalışma, Giresun halkının Giresun Üniversitesi'ne yönelik algılarını ve bu algıların demografik faktörlerle olan ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, anket çalışmaları ve istatistiksel analizler aracılığıyla, halkın bilim iletişimi konusundaki tutumlarını, bilgi kaynaklarını ve bu kaynakların kullanımını belirlemeyi hedeflemektedir. Elde edilen veriler, bilim iletişiminin etkinliğini ve halkın bilimle olan etkileşimini anlamak için önemli bir temel sunacak, aynı zamanda üniversitelerin bilim iletişimi alanındaki politikalarını geliştirmelerine katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, bilim iletişimi, toplumların bilimsel bilgiye erişimini sağlamakla kalmayıp, aynı

zamanda bu bilgilerin toplumda nasıl algılandığını ve kullanıldığını da şekillendirmektedir. Bu çalışma, Giresun Üniversitesi'nin bilim iletişimi çabalarının halk üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir adım teşkil etmektedir.

2. BİLİM İLETİŞİMİ

Bilimin toplumların yaşamında merkezi bir konuma yerleşmesiyle, insanların bilim ve teknoloji ile ilgili konularda bilgi sahibi olması zorunlu hale gelmiştir. Bunun nedeni ise bilim ve teknoloji alanlarında günümüz toplumlarındaki gelişmeler; ekonomiden politikaya, toplumsal ilişkilerden kültürel etkinliklere kadar insan yaşamının neredeyse bütün pratiklerini belirler durumdadır. Ancak araştırmacılar ve bilim insanları ile genel eğitimli halk arasındaki bilgi uçurumunun genişlemesinden kaynaklı sorunlar iletişimsel bazı problemleri beraberinde getirmiştir. Sıradan insanların dünyası ile bilim insanlarının dünyası arasında köprü görevi görecek ve bilimin halka veya kamuya ulaşmasını kolaylaştıracak kitaplar, gazeteler, eğitici filmler, radyo ve televizyon programları ile sunulması sorunu, yani bilimin popülerleşmesi, önemli bir konu olarak gelişmiş ülkelerin kamu politikalarının ve gelecek vizyonlarının çerçevesine dahil olmuş; böylelikle de bilim ve medya dünyasının gündemine girmiştir (Dursun, 2010: 1).

Bilim iletişimi, 21. yüzyılın en önemli konularının çoğunun merkezinde yer almaktadır. İklim değişikliğinden yapay zekâ ve biyotıbbaya kadar bilim ve teknoloji insanların hayatında her geçen gün daha büyük bir rol oynamaktadır. Bilim ve teknoloji aynı zamanda inovasyonun geliştirilmesinde önemli bir itici güç olarak kabul edilmektedir. Dahası, bu tür gelişmeler tüm insanları etkilediğinden, vatandaşların bilim ve teknolojiyle ilgili demokratik kararlara katılımındaki rolü hayati önem taşımaktadır. Peki ama nedir bu bilim iletişimi? Burn ve diğ. (2003: 183-185) bilim iletişimi ve ilişkili kavramlarla ilgili olarak literatürde bir belirsizlik olduğundan bahseder. Onlara göre tarih, coğrafya, dilbilim ya da psikoloji birer bilim dalıdır ancak günlük dilde "bilimdeki gelişmeler" dendiğinde bu bilim dallarının akla gelmeyeceği açıktır. Diğer yandan teknoloji ve tıp "pür/saf bilim" (pure science) olarak tanımlanmaktadır. Matematik "bilim dili" olarak gö-

rülürken, mühendislik "pür bilim" için bir 'link' (bağlantı ya da aracı) olarak kabul edilmektedir. Dursun (2010: 2) ise kapsamı daha genişleterek bilim iletişimini; bilimsel ve teknolojik süreçler, bu süreçlere dair politikalar ile bu süreçleri gerçekleştiren bilim insanları ve diğer kurumsal yapıları sıradan insanlarla bağlantılandıran her türlü içeriğin, özellikle medya aracılığıyla dolaşımına ve etkileşiminin gerçekleştirildiği iletişim türü olarak tanımlamaktadır. İki tanımdan yola çıkarak bilim iletişimini bilginin üretilmesi, yayılması, kullanılması süreçlerini kapsayan, bu sırada sosyal ve kültürel unsurlardan etkilenen ve onları etkileyen dinamik bir faaliyet alanı olarak tanımlamak mümkündür (Burakgazi, 2017). Amacı ise bilimsel farkındalık, anlayış ve bilimsel kültür olan bir süreç yaratmaktır (Burns ve diğ., 2003: 190).

Tarihsel olarak bilim iletişiminin 18. yüzyılda ortaya çıktığı söylenebilir. Konferanslar ve kamuya açık derslerle kültürel yaşamın bir parçası olmaya başlayan bilim, 19. yüzyılda gazetelerde haber olmaya başlayarak popülerleşmiş ve bu yüzyılın ortasından itibaren bilim iletişimi yaygınlaşmaya başlamıştır (Nelkin, 1987: 18-20). 20. yüzyılda ise bilimsel gelişmelerde yaşanan artış, demokratik süreçlerin güçlenmesi ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi gelişmeler toplum ile bilimin buluşturulması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bilim iletişimi 1980'li yıllarda daha fazla önem kazanmaya başlamış, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin halka iletilmesi farklı yaklaşımlar kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır (Akoğlu, 2011). Literatürde 1980'lerde bilimsel ve teknolojik bilgileri halka basitçe anlatma/aktarma anlayışı "Halkın Bilimi Anlaması/Kavraması" (Public Understanding of Science/PUS) anlayışı şeklinde tanımlanmıştır. İletişimin tek yönlü olduğu bu anlayışta medyanın işlevi bilimsel yöntem ve uygulamalar hakkında halkı eğitmek olarak görülmüştür. 1990'larda ortaya çıkan yaklaşımla, insanlara bilimsel gelişmeleri aktarmak ve onlara bu süreçleri kabul ettirmek anlayışından uzaklaşmaya başlanmış ve daha eşitlikçi bir ortamda, iki yönlü etkileşime dayalı, "Halkın Bilim ve Teknolojiyle Bağlantısı" (Public Engagement with Science and Technology/PEST) anlayışı benimsenmiştir (Dijkstra ve diğ., 2020). Günümüzde ise dijitalleşmenin de etkisiyle

beraber bilimsel gelişmeler medyada daha fazla yer almaya başlamış, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden etkilenen halkın bu konular ile ilgili gelişmeleri takip edebilmeleri ve karar alma süreçlerine katılmaları bir gereklilik haline gelmiştir.

2.1. Toplum için Bilimsel Bilginin Önemi ve Üniversiteler

Bireylerin yaşamında çevreden ekonomiye her alan üzerinde bilim ve teknolojinin yadsınamaz bir etkisi söz konusudur. Bilim ve teknolojiye gelişmeler hem toplumsal, siyasal, ekonomik sistem üzerinde değişikliklere yol açar hem de yeni iş alanları ve endüstriler yaratarak toplumun yaşam biçimlerinde değişikliklere neden olur (Fuller, 1999: 8). Demokratikleşen toplumlar açısından bilim oldukça değerlidir ve kamuoyu demokrasilerde karar alma süreçlerinde büyük etkiye sahip olduğu için bilimsel bakış açısına da sahip olması gerekmektedir; toplumun bilimi anlaması toplumun niteliğinin artışı, kişisel kararların alınmasında ve bireysel yaşamların zenginleştirilmesinde son derece önemlidir (Royal Society, 1985: 7). Dolayısıyla insanların kendi yaşamlarında bilim, teknoloji ve bunlarla ilgili politikaların etkisini hem daha fazla hissetmesi hem de bu politikalarda belirleyici etkiye sahip olması, bilimin halk tarafından anlaşılmasını gerekli hale getirmiştir. İnsanların bilimsel konularda bilgi sahibi olması hem kişisel yarar sağlar hem de toplumsal ve siyasal meseleler açısından gereklidir. Bilim insanlara toplumsal ve çevresel sorunlarla ilgili çözüm üretiminde yol göstericidir. Ancak insanlar bilimsel ve teknolojik gelişmelerle ilgili bilgileri medyadan ve medyanın şekillendirdiği haliyle alırlar. Bu da günümüzde insanların sadece okuryazar değil 'bilimsel medya okuryazarı' olma zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir.

20. yy. sonlarında Nelkin (1994), insanların çoğunun bilimsel gerçekliğe dair algılarının basından okuduklarından ibaret olduğunu vurgulamıştır. Dolayısıyla bilimsel ve teknolojik gelişmelerle ilgili bilgiler insanlara medyanın şekillendirdiği haliyle ulaşır. Bu bağlamda medyanın bilim ile toplum arasındaki aracı rolü oldukça önemlidir. Medyanın bu konulardaki bilgiyi ne kadar doğru anlattığı, aktardığı ve halkın

bu bilgilerin ne kadarını doğru anladığı bilim iletişimi açısından önemli bir aşamadır. Ancak toplum ile bilim arasındaki esas köprü görevi eğitim kurumları yani bilim yuvaları olarak adlandırılan üniversiteleridir. Günümüzde geleneksel medyanın klasik sahiplik yapısını derinden sarsan dijital medyanın sunduğu olanaklar bilim insanlarının veya bilim üretim merkezlerinin kendi medyalarına sahip olmalarını mümkün kılmıştır. Dünya genelinde bilim kurumlarının artan biçimde dijital medya olanaklarından yararlandıkları, halkın bilime katılımı konusunda iletişim çalışmalarını genişlettikleri, profesyonelleştirdikleri ve çeşitlendirdikleri bilinmektedir. Ancak Türkiye'de üniversitelerin halkın bilime katılımını kolaylaştırıp desteklemek amacıyla hangi politikaları geliştirdikleri ve hangi uygulamaları gerçekleştirdiklerine ilişkin bilgi sınırlıdır. Bu noktadan hareketle yapılan çalışma bilim iletişimi kapsamında halkın Giresun Üniversitesine dair algılarını ortaya koymak üzere tasarlanmıştır.

3. YÖNTEM

Üniversitelerin bilim iletişimine dair buldukları ildeki halkın algısına ve beklentilerine ilişkin bir durum analizi yapmak amacıyla Giresun ilindeki katılımcıların enformasyon kaynağı tercihleri, ildeki üniversiteye dair enformasyon kaynakları ile bu üniversiteye dair algılarını ve beklentilerini belirlemeye yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda kitlenin demografik özellikleri, tercih ettiği enformasyon kaynakları ve bu kaynakları kullanım sıklıkları ile yaşadığı kentteki üniversiteye ait algılarına yönelik soru formu hazırlanmıştır.

Giresun ili ile sınırlandırılan araştırmanın evrenini Giresun il merkezinde yaşayan 15 yaş ve üstü nüfus oluşturmuştur. Giresun il merkezinin nüfusu 143 bin 503'tür. Evren büyüklüğü bilindiği için (\pm) 0.05 hata payı ile temsil edilebilen örneklem büyüklüğü (Ahmad & Halim, 2017) $n = [\chi^2 \cdot N \cdot p \cdot (1 - p)] / [d^2 \cdot (N - 1) + \chi^2 \cdot p \cdot (1 - p)]$; formülü ile hesaplandığında 382 bulunmuştur. Araştırma çerçevesinde son nüfus sayımındaki yaş grupları, cinsiyet ve eğitim düzeyi oranlarına göre bir dağılımla Giresun ilinden, (hatalı verinin de olabileceği göz önüne alınarak ve daha fazla kişinin çalışmaya katılımını sağlamak

amacıyla) 670 kişiyle anket çalışması yapılmıştır (Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun E-10017888-100-403455 sayılı kararı ile görüşmeler için etik kurul izni alınmıştır). Temmuz-Ağustos 2023 tarihlerinde yapılan anketlerin ise son nüfus sayımındaki verilerden yola çıkarak Giresun il merkezi üç ana bölgeye ayrılmış ve eşzamanlı olarak görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 22 istatistik programında analiz edilmiş ve tablolaştırılmıştır. Demografik veriler ile çalışmanın odak noktası olan Giresun Üniversitesi'nin algılanması arasındaki ilişkiler ki-kare testiyle analiz edilmiştir. Bu test ile ilgili veriler arasındaki anlamlılık düzeyleri ortaya konmuştur.

Çalışma TÜBİTAK projesinin bir parçası olmasından ötürü daha detaylı ve derinlikli verileri kapsamaktadır. Bu çalışma ise bilim iletişimini merkeze alarak Giresun halkının Giresun Üniversitesi'ni dijital medyada nasıl algıladığı biçiminde sınırlandırılmıştır. Bu sınırlılıklar çerçevesinde ilk aşamada demografik veriler sunulmuş, ikinci aşamada ise Giresun Üniversitesi'nin dijital kanallarla algılanması ele alınmıştır. Bu hususla çalışmanın hipotezleri şu şekilde tasarlanmıştır:

H1: Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere dijital medyadan ulaşmak ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere medyadan ulaşmak ile yaş arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere medyadan ulaşmak ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4. BULGULAR

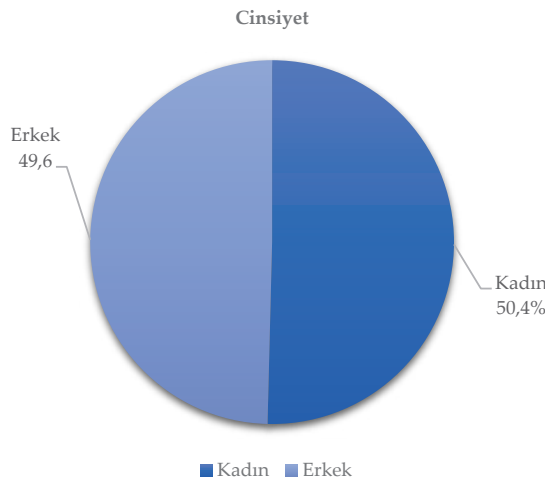
Araştırmanın bu kısmında demografik veri dağılımları, Giresun Üniversitesi ile ilgili enformasyona erişim sıklığı ve demografik değerlere göre Giresun Üniversitesi'nin dijital medya verilerine yönelik ki-kare analiz sonuçları yer almaktadır.

Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyet dağılımları Grafik 1.'de gösterilmiştir. Çalışmaya toplam 670 kişi katılım sağlamıştır. Bu katılımcıların yüzde 50,4'ü (338 kişi) kadın, yüzde 49,6'sı (332 kişi) erkektir.

Araştırmaya katılan kişilerin yaş dağılımları Grafik 2.'de gösterilmiştir. Bu dağılıma göre 60-69 yaş grupları arasında yer alan katılımcıların oranı yüzde 16,4'tür. Bu katılımcıları, yüzde 16 oranıyla 30-39 arasındaki yaş grupları ve yüzde 15,7 oranıyla 40-49 arasındaki yaş grupları izlemektedir. Araştırmaya en az dâhil olan yaş grupları ise yüzde 4,8 oranıyla 70-79 arasındaki yaş grupları ile yüzde 1,2 oranıyla 80 ve üzeri yaş gruplarıdır.

Araştırmaya katılan kişilerin öğrenim durumu dağılımları Grafik 3.'te gösterilmiştir. Bu dağılımlara göre katılımcıların öğrenim durumları sırasıyla lise düzeyinde olanların yüzde 28,2; ilkökul düzeyinde olanların yüzde 19,9; lisans düzeyinde olanların yüzde 19 olduğu edilmiştir. Araştırmaya en az dâhil olanların yüzde 1,9

Grafik 1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları

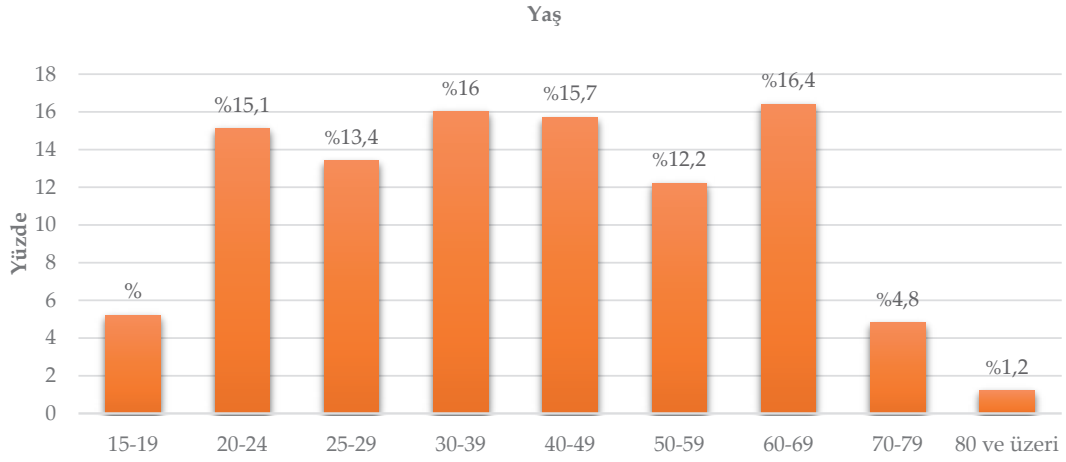

oranıyla okuryazar olanlar ile yüzde 0,4 oranıyla doktora öğrenimi görenlerdir.

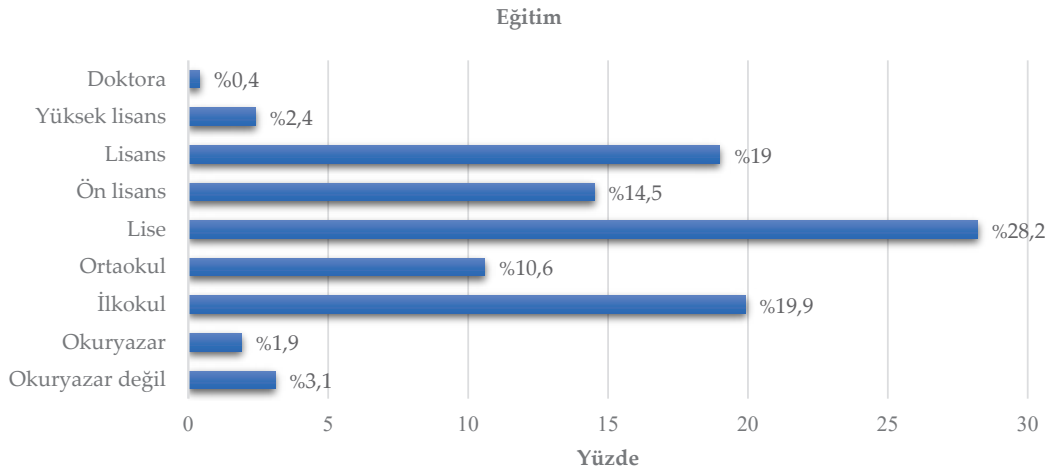
Katılımcıların Grafik 4.'de bulunan internetteki haber sitelerinde bilimsel haberlere rastlama sık-

lığı incelendiği zaman hiç rastlamayanların oranı yüzde 27,5; nadiren rastlayanların oranı yüzde 12,8; arada sırada rastlayanların oranı yüzde 25,7 olduğu gözükmemektedir. Buna karşın sıklıkla rastlayanların oranı yüzde 22,2 iken her zaman

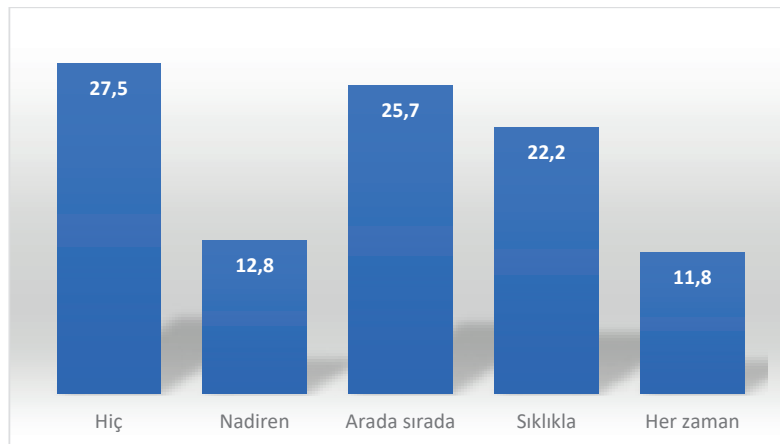
Grafik 2. Katılımcıların Yaş Dağılımları

Grafik 3. Katılımcıların Öğrenim Durumu Dağılımları

Grafik 4. İnternetteki Haber Sitelerinde Bilimsel Haberlere Rastlama Sıklığı

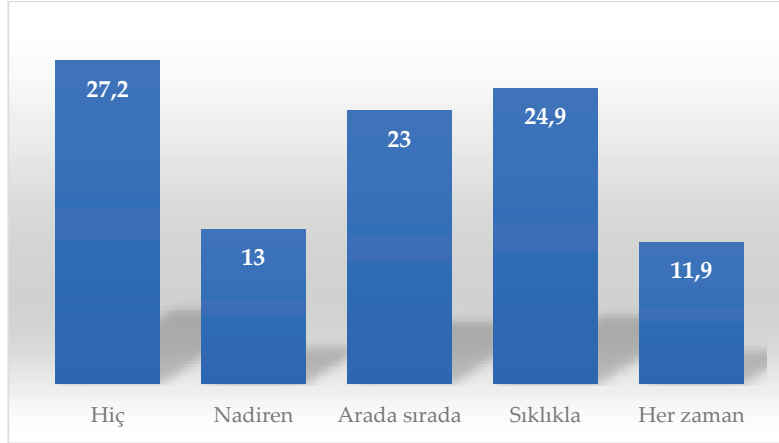
rastlayanların oranı ise yüzde 11,8 olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların Grafik 5.'de bulunan sosyal medyada bilimsel paylaşımlara rastlama sıklığı incelendiği zaman hiç rastlamayanların oranı yüzde 27,2; nadiren rastlayanların oranı yüzde 13; ara-

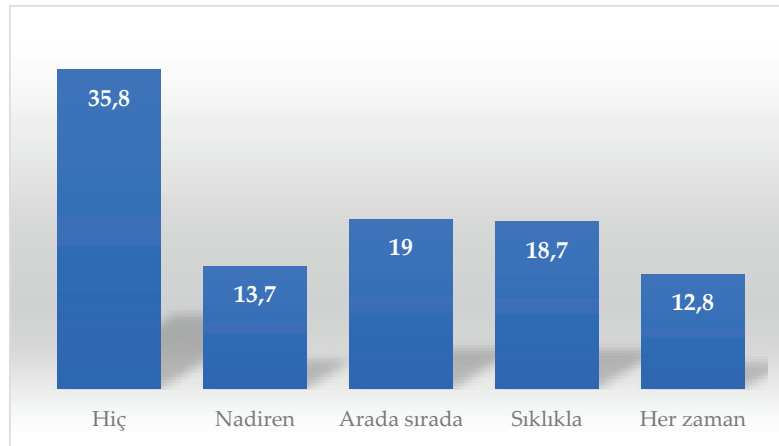
da sırada rastlayanların oranı yüzde 23 olduğu gözükmektedir. Buna karşın sıklıkla rastlayanların oranı yüzde 24,9 iken her zaman rastlayanların oranı ise yüzde 11,9 olarak ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların Grafik 6.'da bulunan sosyal medyada bilimsel paylaşımların bulunduğu hesapları izleme sıklığı

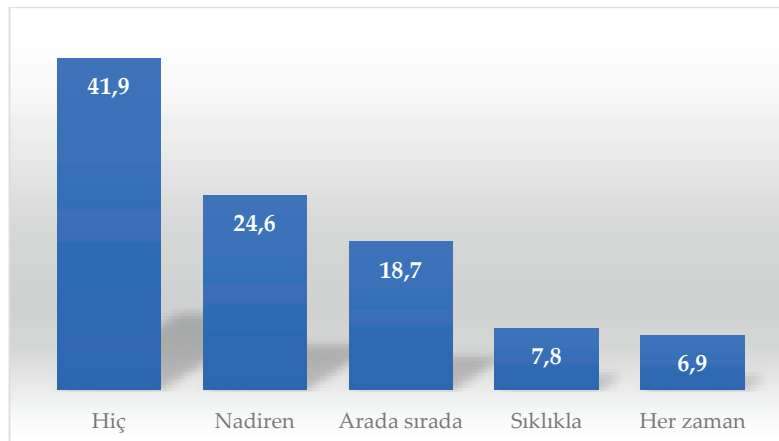
Grafik 5. Sosyal Medyada Bilimsel Paylaşımlara Rastlama Sıklığı

Grafik 6. Sosyal Medyada Bilimsel Paylaşımların Bulunduğu Hesapları İzleme Sıklığı

Grafik 7. Giresun Üniversitesiyle İlgili Enformasyon Kaynağı Olarak İnternet Siteleri Kullanma Sıklığı

ları izleme sıklığı incelendiği zaman hiç izleyenlerin oranı yüzde 35,8; nadiren izleyenlerin oranı yüzde 13,7; arada sırada izleyenlerin oranı yüzde 19 olduğu gözükmektedir. Buna karşın sıklıkla izleyenlerin oranı yüzde 18,7 iken her zaman izleyenlerin oranı ise yüzde 12,8 olarak öne çıkmaktadır.

Grafik 7.'de yer alan veriler incelendiğinde katılımcıların Giresun Üniversitesi ile ilgili enformasyon kaynağı olarak internet sitelerini kullanma sıklığına bakıldığı zaman hiç kullanmayanların oranı yüzde 41,9; nadiren kullananların oranı yüzde 24,6; arada sırada kullananların oranı yüzde 18,7 olduğu gözükmektedir. Buna karşın sıklıkla kullananların oranı yüzde 7,8 iken her zaman kullanım sağlayanların oranı ise yüzde 6,9 olarak tespit edilmiştir.

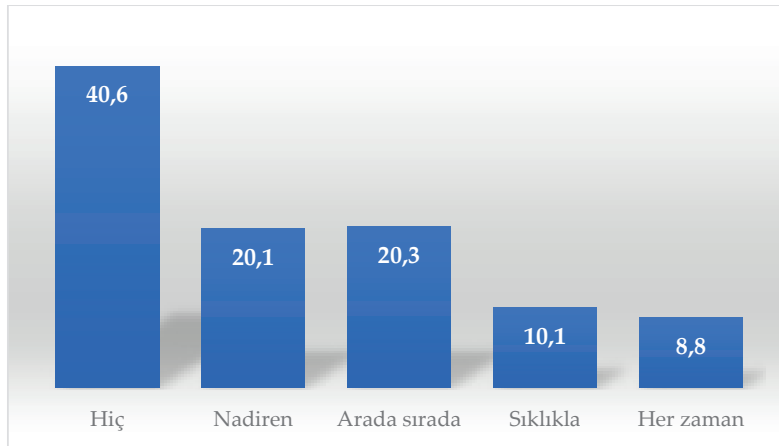
Grafik 8.'de yer alan verilere bakıldığında katılımcıların Giresun Üniversitesi ile ilgili enfor-

masyon kaynağı olarak sosyal ağ platformlarını hiç kullanmayanların oranı yüzde 40,6; nadiren kullananların oranı yüzde 20,1; arada sırada kullananların oranı yüzde 20,3 olduğu gözükmektedir. Buna karşın sıklıkla kullananların oranı yüzde 10,1 iken her zaman kullanım sağlayanların oranı ise yüzde 8,8 olarak belirlenmiştir.

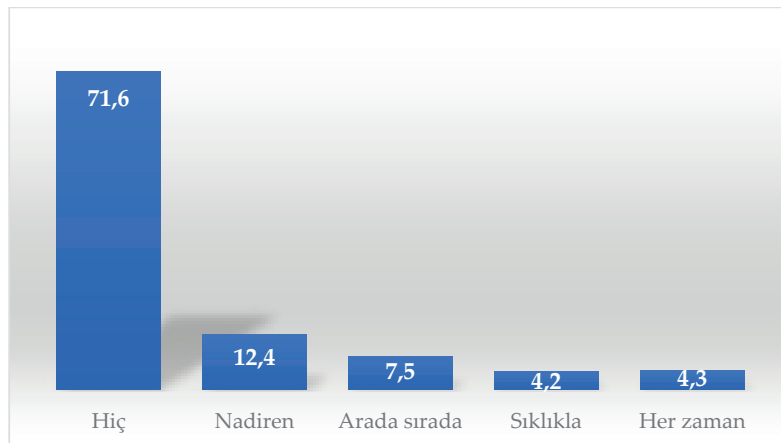
Katılımcıların Giresun Üniversitesi ile ilgili enformasyon kaynağı olarak üniversite internet sitesini kullanma sıklığının Grafik 9.'da yer alan verileri incelendiğinde hiç kullanmayanların oranı yüzde 71,6; nadiren kullananların oranı yüzde 12,4; arada sırada kullananların oranı yüzde 7,5 olduğu gözükmektedir. Buna karşın sıklıkla kullananların oranı yüzde 4,2 iken her zaman kullanım sağlayanların oranı ise yüzde 4,3 olarak görülmektedir.

Grafik 10.'da katılımcıların Giresun Üniversitesi ile ilgili enformasyon kaynağı olarak üniversite

Grafik 8. Giresun Üniversitesiyle İlgili Enformasyon Kaynağı Olarak Sosyal Medya Kullanma Sıklığı

Grafik 9. Giresun Üniversitesiyle İlgili Enformasyon Kaynağı Olarak Üniversite Web Sitesi Kullanma Sıklığı

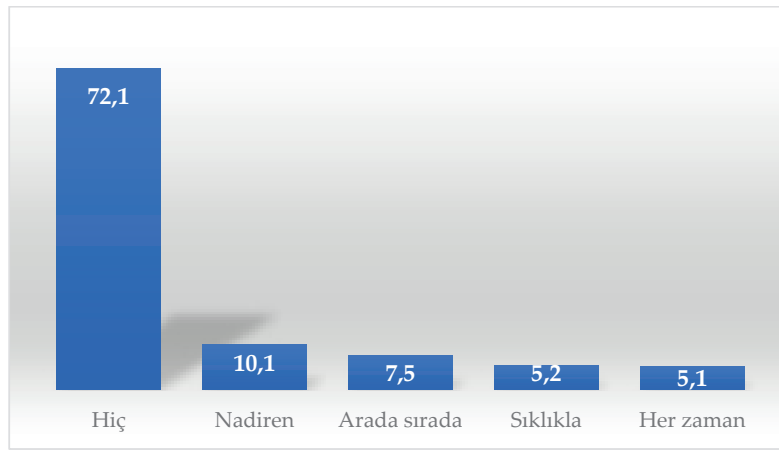
sosyal medya hesaplarını kullanma sıklığına bakıldığında zaman hiç kullanmayanların oranı yüzde 72,1; nadiren kullananların oranı yüzde 10,1; arada sırada kullananların oranı yüzde 7,5 olduğu görülmektedir. Buna karşın sıklıkla kullananların oranı yüzde 5,2 iken her zaman kullanım sağlayanların oranı ise yüzde 5,1 olarak belirlenmiştir.

Giresun'da, kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan aldığı görüşüne dair Grafik 11.'deki verilere göre, katılımcıların yüzde 6,1'i kesinlikle katılmıyorken, yüzde

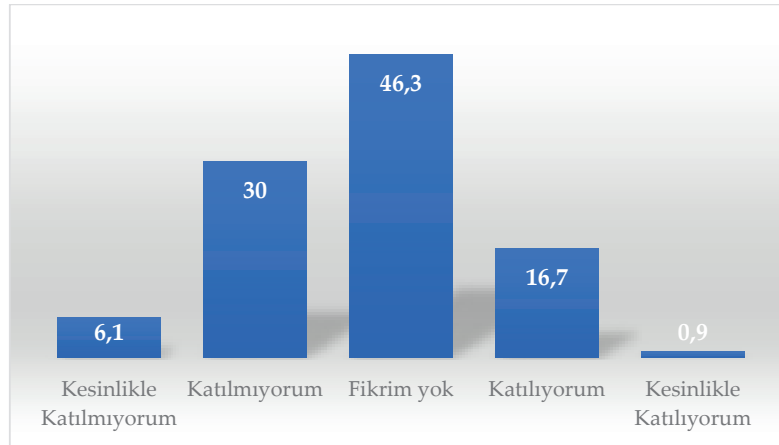
0,9'u ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan aldığı yönündeki görüşüne kesinlikle katılmıyorum diyenlerin yüzde 46,3'ü kadın iken yüzde 53,7'si erkek olarak belirlenmiştir. Kent halkının üniversite ile ilgili haberleri kesinlikle dijital medyadan takip etmeyenlerin kadın olduğu tespit edilirken, buna karşın erkeklerin tamamının ise üniversite ile ilgili haberleri kesinlikle dijital medyadan aldığı ortaya çıkmıştır. Yapılan ki-kare test sonucu Pearson ki-kare değeri 10,276 ve

Grafik 10. Giresun Üniversitesiyle İlgili Enformasyon Kaynağı Olarak Üniversite Sosyal Medya Hesapları Kullanma Sıklığı

Grafik 11. Giresun Üniversitesi Kent Algısı-Dijital Medya

Tablo 1. Dijital Medya Çapraz Tablo (Cinsiyet)

	MEDYA				
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Kadın	46,3%	45,8%	54,5%	51,8%	0,0%
Erkek	53,7%	54,2%	45,5%	48,2%	100%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%

Pearson Chi-Square=10,276; df=4; p= ,036

$p=0,036$ olarak elde edilmiştir. Bu sonuca göre üniversite ile ilgili haberleri dijital medyadan öğrenme ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. İlgili görüşe hem kesinlikle katılanlarda hem de kesinlikle katılmayanlarda erkeklerin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2.'de görüldüğü üzere kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan aldığı yönündeki görüşüne en fazla katılanların yüzde 50 ile 20-24 yaş aralığı olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın üniversite ile ilgili haberleri dijital medyadan almadıklarını belirten yaş grubu ise 40 ve üzeri yaş grubudur. Yapılan ki-kare test sonucu Pearson ki-kare değeri 60,310 ve $p=0,002$ olarak elde edilmiştir. Bu sonuca göre kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan alması ile yaş kategorisi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya

çıkmıştır. Yaş arttıkça üniversite ile ilgili haberlerin dijital medyadan öğrenilmesi azalmıştır. Bir diğer ifadeyle üniversitenin dijital medyada çıkan haberlere ileri yaş grubunda bulunanların ilgi göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 3.'de ise kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan aldığı yönündeki görüşüne hem kesinlikle katılanların hem de kesinlikle katılmayanların lisans mezunları olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ki-kare test sonucu Pearson ki-kare değeri 52,166 ve $p=0,014$ olarak elde edilmiştir. Bu sonuca göre kent halkının Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medyadan alması ile eğitim durumu kategorisi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya çıkmıştır. Eğitim durumu düştükçe üniversite ile ilgili haberlerin dijital medyadan öğrenilmesi azalmıştır.

Tablo 2. Dijital Medya Çapraz Tablo (Yaş)

	MEDYA				
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
15-19	2,4%	4,0%	5,2%	8,0%	16,7%
20-24	36,6%	9,5%	14,5%	17,0%	50,0%
25-29	14,6%	10,4%	14,5%	15,2%	16,7%
30-39	19,5%	15,9%	13,2%	22,3%	16,7%
40-49	17,1%	19,9%	13,9%	13,4%	0,0%
50-59	4,9%	13,4%	15,2%	5,4%	0,0%
60-69	4,9%	20,4%	17,1%	12,5%	0,0%
70-79	0,0%	5,5%	4,5%	6,3%	0,0%
80 ve üzeri	0,0%	1,0%	1,9%	0,0%	0,0%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%

Pearson Chi-Square=60,310a; df=32; p= ,002

Tablo 3. Dijital Medya Çapraz Tablo (Eğitim)

	MEDYA				
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Okuryazar değil	0,0%	1,0%	5,5%	1,8%	0,0%
Okuryazar	0,0%	2,0%	2,6%	0,9%	0,0%
İlkokul	9,8%	24,9%	19,7%	16,1%	0,0%
Ortaokul	9,8%	15,9%	7,7%	9,8%	0,0%
Lise	26,8%	22,4%	29,0%	33,9%	83,3%
Ön lisans	17,1%	12,9%	15,8%	13,4%	0,0%
Lisans	31,6%	18,4%	17,7%	18,8%	16,7%
Yüksek lisans	4,9%	2,5%	1,6%	3,6%	0,0%
Doktora	0,0%	0,0%	0,3%	1,8%	0,0%
Toplam	100%	100%	100%	100%	100%

Pearson Chi-Square=52,166a; df=32; p= ,014

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilim iletişiminin halk üzerindeki etkilerini ve Giresun üniversitenin bu konudaki rolünü incelemeye yönelik yapılan bu araştırma, üniversitenin halkla iletişim stratejilerini ve bu stratejilerin toplumda nasıl algılandığını anlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Araştırma, katılımcıların demografik özelliklerini ve bilgi kaynakları tercihlerini incelemiştir. Katılımcıların yaş grupları, cinsiyetleri ve eğitim düzeyleri gibi faktörler, üniversite ile ilgili haberleri alma yöntemleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özellikle, 20-24 yaş aralığındaki bireylerin Giresun Üniversitesi ile ilgili haberleri dijital medya aracılığıyla alma oranı yüzde 50 gibi yüksek bir seviyedeysen, 40 yaş ve üzeri bireylerin bu tür haberleri dijital medyadan almamaları tespit edilmiştir. Bu durum, yaş grubu ile bilgi edinme yöntemleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte çalışmada üniversite ile ilgili haberleri dijital medyadan öğrenme ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. İlgili görüşe hem kesinlikle katılanlarda hem de kesinlikle katılmayanlarda erkeklerin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca temelde bireylerin yeni medya ortamlarını etkin kullanabilmek ve yeni medya içeriklerini nasıl okuyacaklarını öğrendikleri dijital medya okuryazarlığının Giresun halkı ve özellikle 40 yaş üzeri bireylerde eksik olduğu ortaya çıkmıştır. Yeni iletişim, paylaşım ve dijital ortamların niteliklerini kavramak konusunda yaşanan bu eksiklik Giresun halkının bu konudaki ihtiyacını öne çıkarmıştır.

Eğitim durumu ile üniversite ile ilgili haberlerin medya aracılığıyla öğrenilmesi arasında da anlamlı bir ilişki söz konusudur. Eğitim seviyesi düştükçe, üniversite ile ilgili haberlerin dijital medyadan öğrenilme oranı azalmaktadır. Bu bulgu, eğitim düzeyinin bilim iletişimi üzerindeki etkisini vurgulamaktadır; daha yüksek eğitim seviyesine sahip bireyler, bilimsel bilgilere ve üniversite haberlerine daha fazla erişim sağlamaktadır.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde çalışmanın hipotez analizlerinde şu değerlere ulaşılmıştır;

- Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere di-

jital medyada ulaşmak ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını belirten h1 kabul edilmiştir.

- Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere dijital medyada ulaşmak ile yaş arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını belirten h2 kabul edilmiştir.

- Giresun Üniversitesi'ne yönelik haberlere dijital medyada ulaşmak ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını belirten h3 kabul edilmiştir.

Katılımcıların büyük bir kısmı, Giresun Üniversitesi ile ilgili bilgi almak için sosyal medya platformlarını kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle, katılımcıların yüzde 71,6'sı üniversitenin web sitesini hiç kullanmadığını ifade etmiştir. Bu durum, üniversitenin dijital iletişim stratejilerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Medya kullanım alışkanlıkları, bireylerin bilgiye erişiminde önemli bir rol oynamaktadır ve bu alışkanlıkların değiştirilmesi, bilim iletişiminin etkinliğini artırabilir.

Yürütülen araştırma kapsamında Giresun Üniversitesi'nin halkla iletişimde daha etkili olabilmesi için çeşitli öneriler sunulmaktadır;

- Öncelikle Giresun Üniversitesi, sosyal medya ve dijital platformlarda daha aktif bir rol almalıdır. Bu, halkın bilim ve üniversite ile ilgili bilgilere daha kolay ulaşmasını sağlayabilir.

- Genç bireylerin yoğun olarak kullandığı sosyal medya platformlarında, üniversitenin etkin bir varlık göstermesi, bilgilendirme ve etkileşim açısından faydalı olacaktır.

- Bilim iletişimi konusunda eğitim programları düzenlenmesi, halkın bilimsel konulara olan ilgisini artırabilir. Bu tür programlar, bilim insanları ile toplum arasında daha sağlam bir köprü kurulmasına yardımcı olabilir.

- Üniversitenin düzenleyeceği atölye çalışmaları ve seminerler, katılımcılara bilimsel bilgiye erişim konusunda rehberlik edebilir.

- Farklı yaş gruplarına ve eğitim seviyelerine sahip bireyler için özelleştirilmiş iletişim stratejileri geliştirilmelidir.

- 40 yaş ve üzeri bireyler için bilgilendirici içe-

rikler ve medya kampanyaları düzenlenmesi, bu grubun üniversite ile ilgili haberleri daha fazla takip etmesine yardımcı olabilir.

Giresun Üniversitesi'nin bilim iletişimi alanındaki mevcut durumu, halkın bilgiye erişiminde önemli bir engel teşkil etmektedir. Bu engellerin aşılması için üniversitenin iletişim stratejilerini gözden geçirmesi ve halkla daha etkili bir iletişim kurması gerekmektedir. Bilim iletişiminin güçlendirilmesi, toplumun bilimsel bilgiye erişimini artıracak ve bilim ile toplum arasındaki etkileşimi olumlu yönde etkileyecektir. Sonuç olarak, Giresun Üniversitesi'nin bilim iletişimi alanındaki çabaları hem akademik başarıyı artıracak hem de toplumun bilimsel gelişmelere olan ilgisini pekiştirecektir.

KAYNAKÇA

AHMAD, H. B., & HALİM, H. b. (2017). Determining Sample Size for Research Activities: The Case of Organizational Research. *Selangor Business Review*, 2(1), 20-34.

AKOĞLU, A. (2011, Ağustos). Bilim İletişimi. *Bilim ve Teknik*, s. 24-29.

BURAKGAZİ, S. G. (2017). Kritik Olaylar, Politik Dokümanlar, Raporlar ve Araştırmalar Işığında Türkiye'de Bilim İletişimi. *Selçuk İletişim*, 10(1), 232-261.

BURNS, T., O'CONNOR, J., & STOCKLMAYER, S. M. (2003). Science Communication: A Contemporary Definition. *Public Understanding of Science*(12), 183-202.

DİJKSTRA, A. M., BAKKER, L. D., DAM, F. V., & JENSEN, E. A. (2020). Setting the Scene. A. M. Dijkstra, L. d. Bakker, F. v. Dam, E. A. Jensen, & A. M. Dijkstra (Dü) içinde, *Science Communication* (s. 1-19). World Scientific.

DURSUN, Ç. (2010). Dünyada Bilim İletişiminin Gelişimi ve Farklı yaklaşımlar: Toplum için Bilimden Toplumda Bilime. *Kurgu Online International Journal of Communication Studies*, 23(1), 1-35.

DURSUN, Ç., YILDIRIM BECERİKLİ, S., & DURSUN, B. Y. (2013). *Türkiye'de Bilim Teknoloji ve Yenilik Haberlerinin Alınlanması ve Bilim Haberciliğini Geliştirme*. Ankara: TÜBİTAK.

DURSUN, Ç., YILDIRIM BECERİKLİ, S., & DURSUN,

B. Y. (2010). *Türkiye'de Bilim Haberlerinin Görünürlüğü ve Temsili: 1993-2008*. Ankara: TÜBİTAK.

FULLER, S. (1999). *The Governance of Science: Ideology and the Future of the Open Society*. Buckingham , Philadelphia: Open University Press.

NELKİN, D. (1987a). The Culture of Science Journalism. *Society*, 24(6), 17-25.

NELKİN, D. (1994b). *Bilim Nasıl Satılır*. İstanbul: Şöle Yayınları.

SOCIETY, R. (1985). *The Public Understanding of Science*. London: Royal Society.

Notlar:

Bu çalışma TÜBİTAK tarafından desteklenen 123K063 numaralı 1001 projesi kapsamında yapılan bir araştırmadan üretilmiştir.